QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Neville Camilleri
B.A., M.A. (Fin. Serv.), LL.D., Dip. Trib. Eccles. Melit.

Appell Numru 467/2022/1

Il-Pulizija

vs.

Larkin Scicluna

Illum 27 ta' Frar 2024

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-appellat **Larkin Scicluna**, detentur tal-Karta tal-Identita' bin-Numru 25691(M), akkużat quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli fid-29 ta' Marzu 2021 għall-ħabta ta' 15:25hrs fi Triq il-Parroċċa, Ħaż-Żebbuġ:

1. saq vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni FCD 704 mingħajr ma kellu liċenzja tas-sewqan;

2. saq l-imsemmija vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni FCD 704 mingħajr ma kien kopert b'polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni.

Il-Qorti ġiet mitluba li l-imputat jiġi skwalifikat milli jieħu jew ikollu ebda liċenzja tas-sewqan għal perjodu taż-żmien li l-Qorti jidhrilha xieraq.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tal-11 ta' Ottubru 2022, fejn il-Qorti, filwaqt li lliberat lill-imputat mit-tieni (2) imputazzjoni, wara li rat Artikolu 15(1)(a) tal-Kapitolu 65 tal-Liġijiet ta' Malta, sabitu ħati tal-ewwel (1) imputazzjoni fuq ammissjoni tiegħu stess u kkundannatu jħallas multa ta' tliet mitt Euro (€300). L-Ewwel Qorti skwalifikat lill-appellat milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għal perjodu ta' tmint (8) ijiem.

Rat ir-Rikors tal-appellant Avukat Ġenerali ppreżentat fil-15 ta' Novembru 2022 fejn talab lil din il-Qorti sabiex: *"jogħġobha tirriforma s-sentenza billi tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet ħtija fir-rigward tal-ewwel imputazzjoni u tħassarha u tirrevokaha f'dik il-parti fejn ma sabitx ħtija fir-rigward tat-tieni imputazzjoni u minflok issib ħtija f'dan ir-rigward ukoll u tinfliġġi piena adegwata u skont il-liġi."*

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat illi dan l-appell ġie assenjat lil din il-Qorti kif preseduta fid-9 ta' Jannar 2023 b'"Assenjazzjonijiet ta' Kawżi u Doveri" mogħti mis-S.T.O. Prim'Imħallef Mark Chetcuti.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellat eżebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Semgħet, fis-seduta tal-25 ta' Jannar 2024, lill-konsulent legali tal-appellat iressaq eċċezzjoni fir-rigward tar-Rikors tal-appell tal-appellant Avukat Ġenerali minħabba li argumenta li ma ġiex osservat it-terminu tal-liġi f'liema kellu jiġi ppreżentat l-appell.

Semgħet is-sottomissjonijiet finali bil-fomm.

Ikkunsidrat

Illi din hija sentenza dwar appell minn sentenza mogħtija mill-Ewwel Qorti fil-11 ta' Ottubru 2022. Kif jirriżulta mill-atti proċesswali, fis-seduta miżmuma fil-25 ta' Jannar 2024 quddiem din il-Qorti kif preseduta l-konsulent legali tal-appellat qajjem eċċezzjoni li r-Rikors tal-appell tal-appellant Avukat Ġenerali f'dan il-każ ġie mressaq *fuori termine*. Din il-Qorti ddeċidiet li tagħti sentenza waħda finali kemm fir-rigward tal-eċċezzjoni in kwistjoni u kif ukoll, jekk ikun il-każ, dwar l-appell tal-appellant.

Illi l-Qorti ser tibda bil-konsiderazzjonijiet tagħha dwar l-eċċezzjoni tal-appellat hawn fuq imsemmija peress li jekk tintlaqa' ma jkunx hemm għalfejn isiru konsiderazzjonijiet dwar ir-Rikors tal-appell tal-appellant.

Illi din il-Qorti tagħmel riferenza għal dak li jiddisponi Artikolu 414(1) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta li jgħid hekk:

> "Meta l-kawża titmexxa mill-Pulizija, il-qorti li tagħti s-sentenza għandha, fuq talba bil-miktub magħmula lilha mill-Pulizija, jew mill-parti offiża notifikata bl-avviż tal-ewwel smigħ jew imdaħħla fil-proċeduri kif provdut fis-subartikoli (4) u (5) tal-artikolu 410, <u>mhux aktar tard minn erbat (4) ijiem tax-xogħol</u> mill-għoti ta' dik is-sentenza, tagħti aċċess lill-Avukat Ġenerali bil-mezzi elettroniċi, permezz tar-reġistratur, <u>fi żmien tlett (3) ijiem tax-xogħol minn dakinhar tat-talba</u>, għal kopja skenjata tas-sentenza flimkien ma' kopja skenjata tal-atti tal-kawża u max-xhieda, jekk din tkun tniżżlet bil-miktub." [emfażi miżjuda]

Illi b'żieda ma' dan hawn ikkwotat, din il-Qorti tagħmel riferenza wkoll għal Artikolu 417(1) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta li jaqra hekk:

"L-appell jinġieb quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali li b'rikors li għandu jiġi ppreżentat fi żmien tnax-il jum tax-xogħol, li jibdew igħaddu, għall-persuna misjuba ħatja u għall-kwerelant, mill-ġurnata tas-sentenza definittiva, u, għall-Avukat Ġenerali, minn dakinhar li jingħata aċċess bil-mezzi elettroniċi għall-atti skenjati:

[...]." [emfażi miżjuda]

Illi mill-atti proċesswali jirriżulta s-segwenti:

- is-sentenza appellata ngħatat mill-Ewwel Qorti fil-11 ta' Ottubru 2022 (*a fol.* 12 *et seq.*);

- in-Nota tal-Kummissarju tal-Pulizija *ai termini* ta' Artikolu 414(1) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta ġiet ippreżentata fir-Reġistru tal-Qorti fis-17 ta' Ottubru 2022 (*a fol.* 19);

- fuq in-Nota tal-Kummissarju tal-Pulizija hawn fuq imsemmija hemm timbru ta' Deputat Reġistratur bid-data tal-31 ta' Ottubru 2022 u fuq l-istess Nota hemm timbru ieħor tal-Uffiċju tal-Avukat Ġenerali bil-kelma "Received" bid-data tal-31 ta' Ottubru 2022 (*a fol.* 19);

- timbru tal-Avukat Ġenerali bl-istess data tal-31 ta' Ottubru 2022 bil-kelma "Received" kif imsemmi fil-paragrafu ta' qabel dan tinsab ukoll fuq is-sentenza appellata (*a fol.* 12 *et seq.*);

- ir-Rikors tal-appell tal-Avukat Ġenerali ġie ppreżentat fil-15 ta' Novembru 2022 u ċioè fiż-żmien rikjest mil-liġi li huwa kellu jippreżentah mindu rċieva l-atti proċesswali.

Illi b'hekk isegwi li huwa minnu li r-Reġistratur tal-Qorti ma bagħatx l-atti proċesswali lill-Avukat Ġenerali fiż-żmien rikjest mil-liġi. Għandu dan in-nuqqas iwassal lil din il-Qorti tiddikjara

r-Rikors tal-appell tal-appellant Avukat Ġenerali bħala null kif qed jargumenta l-appellat?

Illi filwaqt li din il-Qorti tifhem li t-termini rikjesti mil-liġi qegħdin hemm biex jiġu osservati skrupolożament pero' din il-Qorti ma tista' qatt tiddikjara r-Rikors tal-appell tal-Avukat Ġenerali bħala li ġie ppreżentat *fuori termine* u dana minħabba li l-Avukat Ġenerali ma kellu l-ebda rwol fin-nuqqas tar-Reġistratur li josserva dak li tiddisponi l-liġi. B'hekk isegwi li l-eċċezzjoni mressqa mill-appellat ser tiġi miċħuda.

Għaldaqstant, il-Qorti ser tgħaddi sabiex tagħmel il-konsiderazzjonijiet tagħha dwar ir-Rikors tal-appell tal-appellant.

Ikkunsidrat

Illi fir-Rikors tal-appell tiegħu l-appellant Avukat Ġenerali jitlob lil din il-Qorti sabiex apparti li tikkonferma s-sejbien ta' ħtija tal-appellat fir-rigward tal-ewwel (1) imputazzjoni, tħassar u tirrevoka s-sentenza appellata fejn l-appellat ma ġiex misjub ħati tat-tieni (2) imputazzjoni u minflok issibu ħati tagħha u tinfliġġi piena adegwata.

Illi l-fatti ta' dan il-każ huma relattivament sempliċi. Jirriżulta li fid-29 ta' Marzu 2021 għall-ħabta ta' 15:24hrs, l-appellat daħal ġewwa I-Għassa tal-Pulizija ta' Ħaż-Żebbuġ biex jiffirma l-*bail book*. Irriżulta li l-Pulizija ndunaw li huwa kien qiegħed jagħmel użu mill-vettura bin-numru tar-reġistrazzjoni FCD 704 fejn PC 2029 mar waqfu minħabba li kien qiegħed isuq il-vettura mingħajr liċenzja tas-sewqan. Huwa ġie mitkellem minn PS 946. Jirriżulta li mar sid il-vettura, ċertu Josef Grima. Minn stħarriġ li għamlet il-Pulizija fuq il-vettura msemmija deher li hija kellha liċenzja valida. Meta l-Pulizija tkellmet ma' Josef Grima huwa stqarr li għalkemm il-vettura kienet tgħajjat lil martu, huwa kien ta l-vettura lill-appellat pero' ma kienx jaf illi ma kellux liċenzja tas-sewqan. Eventwalment ittieħdu proċeduri kontra l-appellat allura imputat.

Illi l-argument prinċipali mressaq mill-appellant Avukat Ġenerali fir-Rikors tal-appell tiegħu huwa li filwaqt li huwa minnu li l-liġi taħt Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta hija ntiża qabel kollox sabiex tipproteġi l-interessi ta' terzi persuni u li huwa minnu wkoll li l-assigurazzjoni hija dejjem marbuta tagħmel tajjeb għad-dejn ċivili favur terzi persuni skont il-liġi, madanakollu dan ma jfissirx li sewwieq huwa eżentat mill-obbligi tiegħu taħt il-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi jkun opportun li din il-Qorti tagħmel riferenza għal Artikolu 3(1) tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta li jgħid hekk:

> "Bla ħsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, ħadd ma jista' juża jew iġiegħel jew iħalli lil persuna oħra tuża vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza."

Illi Artikolu 3(1A) tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta jiddisponi s-segwenti:

> "Ikun preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taħt is-subartikolu (1) ma jġibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-Artikolu 4(4)."

Illi għandu jingħad li quddiem l-Ewwel Qorti apparti li l-appellat allura imputat għażel li ma jixhidx, jirriżulta li huwa rreġistra ammissjoni fir-rigward tal-ewwel (1) imputazzjoni. Apparti minn dan, quddiem l-Ewwel Qorti l-appellat ippreżenta dokument intitolat "Certificate of Motor Insurance" (*a fol.* 11), fejn fih hemm imniżżel li fid-data in kwistjoni l-vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni FCD 704 kienet koperta minn polza ta' assigurazzjoni. Għandu jingħad li mhux talli fuq dan id-

dokument ma hemmx imniżżel li huwa vera kopja tal-oriġinal, talli lanqas ġie konfermat bil-ġurament minn ħadd!

Illi din il-Qorti hija ben konxja dwar il-fatt li fil-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna wieħed jista' jinnota diverġenza rigward l-interpretazzjoni ta' Artikolu 3(1) tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta u dwar il-prova tal-assigurazzjoni. Din il-Qorti tagħmel riferenza għas-sentenza mogħtija fit-18 ta' Jannar 2016 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Joseph Gatt** (Numru 265/2014) fejn ingħad hekk:

> "Issa kwantu l-oneru tal-prova tal-eżistenza tal-polza ta' assikurazzjoni ma hemmx dubju li tispetta lill-imputat. U dan *ai termini* tal-Artikolu 3(1A) tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta. Issa l-appellant esebixxa kopja ta' polza quddiem l-Ewwel Qorti u din il-Qorti ser tgħaddi biex teżamina l-istess. Din il-polza nħarġet mis-soċjeta' Middlesea Insurance plc fit-12 ta' Marzu 2013 u kienet effettiva sal-11 ta' Marzu 2014. L-assikurat huwa ċertu Joseph Gatt karta tal-identita' numru 0212759(M) li allura ma huwiex l-appellant li għandu karta tal-identita' numru 258395(M) iżda, u preżumibilment missier l-appellant. Din il-polza tkopri ukoll l-użu tal-vettura NOS 200 li hija l-istess waħda interċettata mill-Pulizija filwaqt li kienet misjuqa mill-appellant. L-polza tindika dawk li huma msejjħa *Limitations as to use* u f'dan il-każ huma: *Use for social domestic and pleasure purposes and for your own business. Excluding use for hire or reward or for tuition, racing, pace making, reliability, trial or speed testing or for any purpose in connection with the Motor Trade.* Dik il-parti intestata ***Authorised Driver/s Details*** imbagħad tindika **<u>biss</u>** *The Policy Holder Only*;
>
> Illi minkejja li l-polza ta' assikurazzjoni tkopri biss lill-persuna li ċertament mhix l-appellant, l-istess appellant jargumenta li kien debitament assikurat u jagħmel dan għal żewg raġunijet. L-ewwel argument tiegħu hu li l-*policy schedule* fil-paġna 19, iġifieri dik sfilzata minn din il-Qorti, tipprovdi dwar dan. Bid-dovut rigward, il-

paragrafu ċitat mill-appellant ma jgħidx, wisq anqas, jipprovdi dak pretiż mill-appellant iżda jgħid biss illi f'każ li l-assikurazzjoni tkun kostretta tagħmel tajjeb għall-eventwalitajiet hemm imsemmija **skont il-liġi**, ikollha dritt li tirkupra dak il-ħlas mingħand il-persuna li minħabba fiha ikun sar il-ħlas. L-appellant imbagħad, in sostenn tat-tieni raġuni fl-aggravju tiegħu, jagħmel referenza għal sentenzi ta' din il-Qorti **Il-Pulizija vs. Angelo Scuderi** (App. Krim. 3.11.2005) u **Il-Pulizija vs. Mirko Giannetti** (App. Krim. 22.1.2014). B'dan, l-appellant irid issaħħaħ l-argument tiegħu illi la darba l-assikurazzjoni hi dejjem marbuta tagħmel tajjeb għal dejn ċivili favur terzi skont il-liġi, allura s-sewwieq ta' vettura huwa dejjem assikurat. Issa, traċċjat l-insenjament tal-Qrati tul iż-żmenijiet, jidher illi sas-sena 2005, l-Qrati tagħna dejjem fehmu dak li fis-sempliċita' tiegħu jipprovdi l-Artikolu 3 tal-Kap. 104, iġifieri li ħadd ma jista' jsuq vettura bil-mutur jekk ma jkunx debitament assikurat biex jagħmel dan. Dik is-sentenza iżda tippernja fuq id-doveri tal-kumpaniji tal-assikurazzjoni u bid-dovut rigward, l-obbligi u l-kundizzjonijiet li l-kumpaniji tal-assikurazzjoni jassumu mal-Awtoritajiet kompriż ir-Regolatur, sabiex tinħarġilhom u jżommu fis-seħħ il-liċenzji tagħhom bħala assikurazzjoni kompriż l-obbligi tagħhom li jieħu sehem f'*pool* bħala *insurers concerned* ma jistgħax jitqies li jeżonera lil kull sewwieq mill-obbligi tiegħu taħt il-Kapitolu 104. Tant hu hekk illi, għad li s-sentenza fl-ismijiet Scuderi kien font ta' referenza għal diversi kawżi anke jekk mhix dejjem segwita, l-Qorti tal-Appell kellha ripensament u fis-sentenza tagħha **Il-Pulizija vs. Andre Apap** tal-4 ta' Frar, 2011 rriteniet illi ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-Qorti diversament preseduta fis-sentenzi tagħha **Il-Pulizija vs. Angelo Scuderi** (3.11.2005), **Il-Pulizija vs. Stefan Apap** (26.4.2007) u **Il-Pulizija vs. Charles Galea** (7.5.2007) u oħrajn *"dwar meta tiskatta l-preżunzjoni prevista fis-subartikolu 3(1A) tal-Kap. 104. Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap.*

> *104 huwa ċar u inekwivoku fil-portata tiegħu..".* Din il-Qorti ma tara ebda raġuni għaliex għandha tagħti xi interpretazzjoni diversa għal Artikolu 3(1) u 3(1A) tal-Kapitolu 104 u għalhekk tqis illi l-appellant ma kienx debitament assikurat."

Illi tenut kont ta' dak li ġie appena ċitat u ta' dak li ngħad aktar qabel, din il-Qorti tagħmel tagħha l-insenjament hawn fuq ċitat. Din il-Qorti tagħmel riferenza wkoll għal sentenza mogħtija fit-28 ta' Marzu 2023 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Moira Micallef** (Numru 483/2022) fejn din il-Qorti diversament preseduta, wara li għamlet riferenza għas-sentenza hawn fuq ċitata, għamlet riferenza għal dak li ngħad fil-Parlament meta kienet qed tiġi diskussa l-liġi in kwistjoni u mbagħad qalet hekk:

> "In vista tas-suespost, din il-Qorti temmen illi mhux biss il-vettura għandha tkun assigurata kif enfasizzat l-Ewwel Qorti, iżda wkoll is-sewwieq li jkun qiegħed isuq il-vettura. Fil-każ odjern, is-sewwieq Ryan Azzopardi, ma kellux liċenzja tas-sewqan u għalhekk dan ma setax ikun kopert bil-polza tal-assigurazzjoni esebita fl-atti."

Illi f'sentenza mogħtija fil-11 ta' Mejju 2023 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Gilbert Gatt** (Numru 23/2023) din il-Qorti diversament preseduta saħqet is-segwenti:

> "F'kull każ, anki kieku l-karozza tkun koperta b'assikurazzjoni, dan ma jfissirx li kull *driver* li jirkeb fiha, jkunx licenzjat jew le, jkun ukoll kopert b'polza kontra r-riskji tat-terzi persuni għax jistgħu ikun hemm restrizzjonijiet dwar min ikun kopert b'polza partikolari."

Illi aktar tard fl-istess sentenza appena ċitata ngħad hekk:

> "Għalhekk l-appellat [**recte**: l-appellant] kellux [sic] [**recte**: kellu] raġun meta jgħid li l-Ewwel Qorti kienet żbaljata meta ma sabitx lill-appellat ħati tat-tieni akkuża

meta fl-istess nifs sabitu ħati tal-ewwel u t-tielet akkuża u dan anke fuq ammissjoni tal-istess appellat."

Illi din il-Qorti tagħmel tagħha dak hawn fuq ċitat u tapplikah għal dan il-każ. B'hekk jirriżulta li l-appell tal-Avukat Ġenerali jimmerita li jkun milqugħ.

Illi rigward it-tieni imputazzjoni (u ċioè li l-appellat saq il-vettura mingħajr ma kien kopert b'polza ta' assigurazzjoni *ai termini* ta' Artikolu 3(1) tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta), f'każ ta' ħtija l-piena li tista' tiġi komminata skont Artikolu 3(2)(a) tal-istess Kapitolu hija s-segwenti: fil-każ tal-ewwel reat, multa ta' mhux anqas minn elfejn, tliet mija u disgħa u għoxrin Euro u sebgħa u tletin ċentezmu (€2,329.37) iżda ta' mhux iżjed minn erbat elef, sitt mija u tmienja u ħamsin Euro u ħamsa u sebgħin ċenteżmu (€4,658.75) jew priġunerija għal żmien ta' mhux iżjed minn tliet xhur, jew il-multa u l-priġunerija flimkien.

Decide

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi filwaqt li tiċħad l-eċċezzjoni mressqa mill-appellat Larkin Scicluna, tilqa' l-appell imressaq mill-appellant Avukat Ġenerali u tgħaddi għalhekk biex tirriforma s-sentenza appellata billi:

- tikkonferma dik il-parti tas-sentenza appellata fejn sabet lill-appellat ħati tal-ewwel (1) imputazzjoni u fejn ikkundannatu jħallas multa ta' tliet mitt Euro (€300) fir-rigward tal-imputazzjoni imsemmija;

- tħassar u tirrevoka dik il-parti tas-sentenza appellata fejn ma sabitx lill-appellat ħati tat-tieni (2) imputazzjoni u minflok, wara li rat Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta, tiddikjara li qed issib lill-appellat ħati tagħha u tikkundannah iħallas multa ta' elfejn u erba' mitt Euro (€2,400) fir-rigward tagħha;

- tħassar u tirrevoka dik il-parti tas-sentenza appellata fejn l-appellat ġie skwalifikat milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għal perjodu ta' tmint (8) ijiem u minflok *ai termini* ta' Artikolu 3(2A) tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta tordna li l-appellat jiġi skwalifikat milli jkollu jew li jikseb liċenzja tas-sewqan għal żmien ta' tnax-il xahar li jibdew jiddekorru minn nofs il-lejl u minuta ta' għada filgħodu.

Ai termini ta' Artikolu 14(2) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti tordna li l-multa komplessiva ta' elfejn u seba' mitt Euro (€2700) tista' titħallas mill-appellat b'rati mensili u konsekuttivi ta' tmenin Euro (€80), bl-ewwel pagament għandu jsir fi żmien xahar millum, b'dan illi jekk l-appellat jonqos milli jħallas pagament wieħed, il-bilanċ jiġi dovut minnufih u jiġi konvertit fi priġunerija skont il-liġi.

Onor. Dr. Neville Camilleri
Imħallef

Alexia Attard
Deputat Reġistratur